

Jak to bylo v Nazaretu

Lk 4,14-30: Ježíš se vrátil v moci Ducha do Galileje a pověst o něm se rozšířila po celém okolí. Učil v jejich synagógách a všichni ho velmi chválili. Přišel do Nazareta, kde vyrostl. Podle svého obyčeje vešel v sobotní den do synagógy a povstal, aby četl z Písma. Podali mu knihu proroka Izaiáše; otevřel ji a našel místo, kde je psáno:

'Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým vrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.'

Pak zavřel knihu, dal ji sluhovi a posadil se; a oči všech v synagóze byly na něj upřeny. Promluvil k nim: "Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli."

Všichni mu přisvědčovali a divili se slovům milosti, vycházejícím z jeho úst. A říkali: "Což to není syn Josefův?" On jim odpověděl: "Jistě mi řeknete toto přísloví: Lékaři, uzdrav sám sebe! O čem jsme slyšeli, že se dalo v Kafarnaum, učiň i zde, kde jsi doma." Řekl: "Amen, pravím vám, žádný prorok není vítán ve své vlasti. Po pravdě vám říkám: Mnoho vdov bylo v Izraeli za dnů Eliášových, kdy se zavřelo nebe na tři a půl roku a na celou zemi přišel veliký hlad. A k žádné z nich nebyl Eliáš poslán, nýbrž jen k oné vdově do Sarepty v zemi sidonské. A mnoho malomocných bylo v Izraeli za proroka Elizea, a žádný z nich nebyl očištěn, jen syrský Náman."

Když to slyšeli, byli všichni v synagóze naplněni hněvem. Vstali, vyhnali ho z města a vedli až na sráz hory, na níž bylo jejich město vystavěno, aby ho svrhli dolů. On však prošel jejich středem a bral se dál.

Kdysi žili lidé v ráji, jak ho stvořil Bůh. Ale už v něm nežijí: chtěli totiž být jako bohové, a bylo po ráji. Vrátit se tam není

jak. Ale Bůh na nás nezanevřel a vede nás ne zpátky, ale k cíli, kterému se říkalo třeba země zaslíbená. Ta se dá najít na mapě. Nebo Boží království. To na mapě není, tak se hůř hledá, ale je to cíl, který hledat stojí za to.

Život se dá brát trochu jako cesta. Máme naději, že ta cesta, kterou nám nabízí Bůh, stojí za to. Lepší nám nikdo z těch, kdo chtějí být jako bohové, nabídnout nemůže (i kdyby to tvrdil). Proto si nepořizujme jiné bohy ani jejich náhražky – tak zní základní pravidlo, kterému se učil Boží lid. Těch pravidel bylo víc a sloužila jim na cestě jako ukazatele nebo jako ochranné zábradlí a bylo a je to s nimi asi jako s pravidly ve sportu: když je dodržujete, hraje a žije se těm druhým s vámi líp, ale že vyhraje, to tím zaručeno není.

Takhle věříme v Boha Otce, který nás provází životní poutí do království, jež není na mapě, takže se obtížně hledá, a věříme v Syna, který posluchačům řekl, že to království, jež se špatně hledá, přišlo k nám, když ne my k němu. V Bibli se dá nalistovat pár míst, kde se píše o naději, jakou to Boží království také přináší: třeba zajatcům propuštění, slepým vrácení zraku, svoboda zdeptaným a všem léto milosti Hospodinovy. Cosi takového přečetl Ježíš v kostele a dodal: „Tak jste to slyšeli a dnes se to splnilo.“

Tak to slyšeli a my s nimi. To na mapě opravdu těžko najdete. Když se plní, co slíbil Bůh, žádné státní, národní ani jiné hranice to nevymezí ani nezastaví, protože Duch svatý, v nějž věříme, přece působí, kde chce.

Vidět, kde jsme a kam jdeme, svoboda a léto milosti Hospodinovy: to sliboval ten biblický text, který četli. Léto Hospodinovy milosti se říkalo staříckému nařízení, které stanovilo, že každý padesátý rok se věci mají vrátit, kde byly: kdo byl prodán do otroctví, vrátí se svobodný zpět ke své rodině a majetku. Nařízení je to sympatické, ale ani to na mapě nikde nenajdete, protože se v praxi neuskutečňovalo (z důvodů, které si dovedeme představit). Lidská společnost to dobrovolně neprovozuje, ale Bůh ano a teď to

nastává. To, co jste slyšeli, se dnes splnilo.

„To bylo dobrý, co říkal,“ špitali si posluchači a přemítali, odkud to má, když je z tak obyčejné rodiny. Líbilo se jim to, vždyť k Božímu království chtěli jednou doputovat. „Tak jsme ta pravidla nedodržovali nadarmo,“ libovali si a měli dobrou náladu. Tu jim Ježíš vzápětí zkazil, protože pokračoval upozorněním, že jen v těch pravidlech, ač moudrých, to není. Nikdo je nikdy nezrušil, však jsou nutná, ale Boží náruč je otevřená i pro ty, s nimiž se tu nepočítalo.

„Víte, kolik tu vždycky bylo malomocných, a Bůh si vybral k uzdravení jakéhosi pohanského Námana. Anebo chudých vdov kolik bylo, a Bůh poslal Eliáše k jedné cizince.“ Bůh je k nám dobrý, tak dobrý, až se na něj za to někteří našinci zlobí (i to se v Bibli píše). Hněvali se i všichni dobří rodáci z Ježíšova městečka a hnali ho ven.

Hnali ho odtamtud, ale Boží království nezaženete. Nanejvýš neuslyšíte, cože se to dnes splnilo, když si zacpete uši. Že se zajatcům splnila svoboda, slepým navrácení zraku, radostná zpráva pro ty, kdo na ni neměli. Jak se to stalo, o tom bude v dalším vyprávění evangelia řečeno víc. Různí lidé se v příbězích a podobenstvích stanou ilustrací, čeho může být člověk zajatcem a pro co může být slepý, takže si na radostnou zvěst do budoucna už ani nedělá naděje. Takto jsme na tom všichni, vy i já: všeličím zatížení a zpravidla slepí k tomu, čím jsme zajati a z čeho bychom se měli vymanit, kdyby to šlo.

Čím je kdo zatížen a spoután, o tom bychom mohli rozmlouvat dlouho, pokud to umíme pojmenovat. Velkou zátěží je konkrétní vina, kterou neseme, anebo vina nekonkrétní, leč neodčinitelná, zvaná hřích. Léto milosti Hospodinovy, které k nám přišlo, spočívá v odpuštění, v uzdravení. Dnes se splnilo, co jste slyšeli, řekl Ježíš.

Jak rozumět tomu „dnes“, k jakému datu se vztahuje? Řekl bych, že k dnešnímu. K tomu dni, kdy to lidé slyší nebo čtou. Vypravěč Lukáš to slovo používá rád: Dnes se vám narodil spasitel, dnes vstoupilo spasení do tohoto domu, dnes se splnilo,

co jste slyšeli. Dnes je vhodný termín, aby měli radost z toho, co slyší, i ti, kdo si na to netroufali, kdo nemají mapu, kudy trefit k odpuštění a k Boží milosti. Odpuštění a milost přišly k nám, když ne my k nim, však jsme o tom slyšeli, škoda si zacpávat uši.

Kéž by se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil ‚vnitřní člověk‘, kéž by Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích, abyste zakořenění a zakotvení v lásce mohli spolu s ostatními poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání. (podle Ef 3)

Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost se dotýká mraků. Tvoje spravedlnost je jak mocné horstvo, propastná tůň nezměrná jsou tvoje soudy; zachraňuješ lidi i dobytek. Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože!

Lidi, hledejte bezpečí a novou sílu ve stínu Božího milosrdenství. Osvěžujte se tím nejlepším, co nám Bůh dává, a pijte z potoka rozkoší, jež nám dopravává. Vždyť u něj je pramen žití a je-li nám Bůh a jeho vůle světlem, spatřujeme, co potmě nebylo znát.

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého budiž se všemi vámi. Amen.